

'Sic transit gloria Warhol'

Andy Warhol, el mestre nord-americà del pop art, és popular per les seves fotografies serigrafiades, films 'underground' i retrats d'artistes i famosos del Nova York dels anys seixanta. Ara, després de més de dos anys de la mort d'Ethel Scull, la primera dona que fotografià, s'ha posat a la venda una versió inèdita del seu retrat. El preu, és clar, es desconeix.

Alguns crítics d'art qüestionen les habilitats tècniques com a pintor d'Andy Warhol. N'hi ha que fins i tot s'atreveixen a qualificar-lo més com a empresari cultural o publicista que com a artista. Si Warhol aixequés el cap, exclamaria entre badalls el mateix que li va respondre Clinton a Bush pare quan es preguntava pel seu fracàs electoral: "És l'economia, estúpid!" No n'hi ha prou de guanyar guerres.

Warhol, icona del pop art, expandí les fronteres de la creativitat contemporània a còpia de banalitzar el transcendent, alhora que sublimava l'*underground*: "Si tens un problema horrible, grava'l en una cinta. Deixaràs de tenir un horrible problema per tenir una interessant gravació", solia filosofar mentre mastegava xiclet.

Avar i adorador del diner, tenia un telèfon de monedes a la seva mítica Factory, de manera que ningú no podia fer-li despesa telefònica, i va ser el primer artista a seriar bitllets de dòlar, ampolles de Coca-Cola, llaunes de sopa Campbell's i caps de detergent Brillo. Iconografià rostres marcats per la desgràcia, com el de Marilyn, Jacqueline Kennedy o Elizabeth Taylor. En el seu art, procurava intervenir al mínim possible, triant les imatges que un ajudant passaria, mitjançant la serigrafia, a tela, i indicant vagament quins colors hi volia.

Warhol diversificà aviat el negoci, produint films, grups de rock com Velvet Underground, o editant la revista *Interview*, però aquestes activitats van trigar a generar beneficis. En realitat, la font d'ingressos principal de Warhol durant més de vint anys van ser els

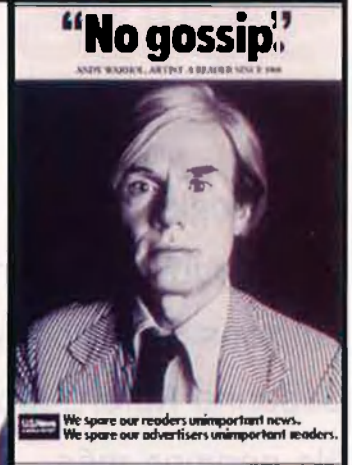
retrats de la "gent maca" de Nova York.

El primer encàrrec que va rebre fou el de l'hereva d'un petit imperi de taxis anomenada Ethel Scull. Era el 1963. Per encàrrec de Robert, el seu marit, amb qui havia decidit comprar obra d'artistes puixants per adquirir relleu social, Warhol es dirigí a l'apartament del matrimoni a la Cinquena Avinguda de Nova York, decidit a fer història.

No havia pintat mai cap retrat, així que, quan fou presentat a Ethel Scull, digué immediatament: "Vinga, ens n'anem." Portava una pila de xavalla a la butxaca del pantaló, que feia sonar ostentosament. Ethel, que no s'havia arreglat, s'hi resistí, però acabà rendida a la curiositat. Van entrar en un *fotomaton* de Time Square i, mentre Andy insertava les monedes, li digué: "Vinga, comença a somriure i a parlar, que això m'està costant una fortuna." *Ethel Scull trenta-sis vegades* esdevingué aviat una de les obres més emblemàtiques del pop art, i no hi hagué celebratat novaïorquesa que no tingués el seu retrat fet per Warhol al menjador.

Els Scull eren la viva imatge del *glamour* social nord-americà: organitzaven les festes més sonades, vestien d'Yves Saint Laurent i Adolfo, i eren coneguts amb el sobrenom de "Mom and Pop of Pop Art".

Al 1973, es van vendre d'un cop cinquanta de les seves obres d'art, comprades a preus tan baixos com cent dòlars la tela, i obtingueren pel conjunt més de 2 milions de dòlars. Per aquesta raó, van ser tan criticats com envejats. Al 1975, però, van decidir divorciar-se i tot va començar a anar malament.

A dalt, *Ethel Scull* trenta-sis vegades, una de les obres més emblemàtiques del pop art. Aquest va ser el primer retrat de Warhol i des de llavors, tota la gent "maca" de Nova York en va voler un. Al costat d'aquestes ratlles, una de les fotografies que l'Ethel Scull es va fer en un fotomaton i que va servir de model a l'artista. A l'esquerra, Andy Warhol en una imatge de 1978.

Sobretot els negocis. Ethel va haver d'abandonar la mansió de la Cinquena Avinguda per un apartament d'una sola habitació. Assistia als actes en taxis de la seva companyia, i va ser bandejada progressivament de totes les festes socials. Pledejà amb el seu exmarit per la col·lecció d'art, i aconseguí un èxit parcial: l'obra de Jasper Johns *Out the*

Window, del 1959, que va vendre immediatament per més de 3,5 milions de dòlars, el preu més car mai pagat per un artista viu. El retorn a la vida esplendorosa va fer que el diner desaparegués en poc temps.

Robert Scull morí el 1986, i Ethel el sobrevisqué fins a dues setmanes abans del cèlebre 11 de setembre. El seu re-

trat, donat a mitjan anys vuitanta al Museum of American Art, és un referent obligat del pop art. Una versió inèdita amb esprai platejat, conservada per l'artista, acaba de ser posada a la venda a la galeria londinenca Haunch of Venison. El preu és encara un secret.

Ricard Mas